

2004 Türkiye İktisat Kongresi (2)

Aykut Göker

2004 Türkiye İktisat Kongresi'ne yönelik hazırlık çalışmaları çerçevesinde oluşturulan Bilim ve Teknoloji Politikaları Çalışma Grubu'nun hazırladığı raporda, "Avrupa Birliği'ne tam üyelik perspektifinde, ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişmesinin daha ileri aşamalara ulaştırılması ve toplumumuzun hızla bilgi toplumuna dönüştürülebilmesi" için, erişilmesi gereken sosyoekonomik hedefler dört ana başlık altında toplanmış:

- Sınai üretimde rekabet üstünlüğünün sağlanması;
- Yaşam kalitesinin yükseltilmesi;
- Sürdürülebilir kalkınma;
- Bilgi toplumuna geçiş için teknolojik altyapının güçlendirilmesi.

Çalışma Grubu, daha önce de belirttiğim gibi, Vizyon 2023-Teknoloji Öngörü Çalışması'nın Panel Raporları'ndan yararlanarak, bu hedeflere erişilebilmesi için **öncelik verilmesi gereken teknolojik faaliyet konularının** dökümünü yapmış. Ayrıntıları bu kısa yazıda vermek mümkün değil; ama, bunlardan bazılarını dikkatlerinize sunmak istiyorum. Örneğin, sınai üretimde rekabet üstünlüğünün sağlanabilmesi için "**esnek üretim – esnek otomasyon süreç ve teknolojilerini geliştirmede yetkinlik kazanılması**" öngörülmüş ve bu bağlamda, özellikle şu konularda yetkin olmanın altı çizilmiş:

- İleri sensör teknolojileri; insan-makina etkileşimini ve sistem kullanım etkinliğini artıran teknolojiler; insansız sistemler ve robotik teknolojileri; akıllı makinelerin (sınai robotlar, mikro makineler, mikroelektronik üretim makineleri, kendinden güdümlü makineler vb.) tasarım ve üretimi.
- Kimya sanayiinde hızlı ürün değişikliğine elverişli kompakt (process intensification) ve esnek üretim süreçlerinin geliştirilmesi.
- Tekstil üretiminde her türlü veri ve bilgi akışının elektronik ortamda sağlanması; makina ayarlarının insan müdahalesi olmadan yapılması; ve bilgisayar destekli örme tasarımı.
- Konfeksiyonda tekno-terzilik ve kişiye özel üretim.

Sınai üretimde rekabet üstünlüğünün sağlanabilmesi için, ayrıca, "**bilgi yoğunluğu ve katma değeri yüksek ürünler geliştirilmesinde beceri kazanmaya ve tüketim malları için küresel bir tasarım ve üretim merkezi olmaya**" da özel bir önem atfedilmiş. Bu bağlamda yetkinlik kazanılması öngörülen konulardan bazıları da şunlar:

- Güvenlik ve konfor özellikleri artırılmış motorlu araç komponentleri ve hafifleştirilirken güvenliği de artırılmış araç gövdesi geliştirilmesi.
- Hibrit araç (hidrojen ile çalışan içten yanmalı motorlar ve yakıt pilleri kullanan araçlar vb.) üretimi.
- Ev konforu sağlayan cihazlara, farklılık yaratan yeni özelliklerin eklenmesi ve bu cihazların çevre bilinci ile üretilmesi.
- Enformasyon ve telekomünikasyon teknolojileri sanayilerinde nitelikli katma değer yaratabilmek için stratejik komponent üretimi (Mikro elektro-mekanik sistemler [MEMS] tasarım ve üretimi vb.).
- Tüketici elektroniğinde yeni kuşak ürünler tasarlanması ve üretimi.
- Çok boyutlu / çok işlevli, akıllı tekstil ürünlerinin geliştirilmesi.
- Klâsik ıslâh teknikleri ve yeni biyoteknoloji kombinasyonu ile bitkisel ve hayvansal üretim için yeni genotipler geliştirilmesi.

- Çok işlevli ve akıllı camlar geliştirilmesi.
- Yüksek performanslı, ultra-hafif ve yüksek dayanımlı organik, inorganik ve kompozit malzemelerin ve üretim yöntemlerinin geliştirilmesi.
- Hidrojen depolayan malzemelerin geliştirilmesi.
- Elektro-optik malzemeler geliştirilmesi.

Bunlar sadece, raporda yer alan öngörülerden bazı örnekler; ama, bu kadarında bile dünya pazarlarında rekâbet üstünlüğü kazanmış bir Türkiye, herhâlde, genç kuşaklara çok daha iyi yarınlar vaât edebilirdi; eğer, bilim, teknoloji ve üretim meselesine, toplum olarak “Popstar Yarışması”na gösterdiğimiz ilgi kadar ilgi duyabilseydik...

<http://www.inovasyon.org>

CBT.31 Ocak 2004.